

FASEVERBET *BEGYNDE*: DETS SYNTAKS OG SEMANTIK I DANSK

Af Volkmar Engerer (Statsbiblioteket Århus)

1. Indledning

Begrebet "faseverb", eng. "phase verb", ty. "Phasenverb", er ikke særlig udbredt i lingvistikken. Lingvistiske opslagsværker nævner slet ikke begrebet, og der er kun nogle få grammatikker, der bruger dette begreb i deres terminologi. Undtagelser, jeg kender til, er den østtyske gren af den germanistiske lingvistik, som har præget "Phasenverb" som betegnelse for en verbal underkategori i én række sidestillet med fx hjælpe-, modal- eller kopulaverber (se fx Helbig/Buscha 1984:50), måske påvirket af den slaviske tradition, hvor faseverber ligefrem danner en etableret ordklasse (sml. Mulisch et al. 1985 i forbindelse med russisk). Også den forholdsvis nye store "Grammatik der deutschen Sprache", en rød moppedreng i tre bind (Zifonun et al. 1997), omtaler faseverber i et mindre afsnit, hvor forfatterne går ind for en meget snæver definition af faseverb. Flere steder har jeg argumenteret imod denne begrænsning (Engerer 1999, 2000a, 2000b, 2001).

En karakterisering af et nyt begreb som "faseverb" kan ske ekstensionalt, gennem beskrivelsen af mulige referenter, eller intensionalt, hvad der indebærer en eksplikation af begrebets indhold. I betragtning af, at "faseverb" er et relativt nyt koncept, vil jeg forsøge at introducere konceptet både ekstensionalt og intensionalt.

Ekstensionalt set kan faseverberne grupperes omkring tre centre, begyndelsesdenoteringende ("ingressive", fx *begynde*), slutdenoteringende ("egressive", fx *holde op*) og intervalmidtdenoteringende verber ("kontinuative", fx *fortsætte*). Sml. Engerer (2000b) og Fabricius-Hansen (1975). Faseverber er dermed en tredelt gruppe af indholdssvage leksemer, som fokuserer på enten start-, slut- eller midtintervallet af et sagsforhold. Der findes mig bekendt ingen sprog, som konceptualiserer flere intervalpunkter. Teoretisk kunne der uden videre tænkes flere, fx en kognitiv lokalisering "tæt på startpunkt" eller "afbrydelse i den sidste tredjedel af intervallet". De tre kategorier ingressiv, egressiv og kontinuativ synes derfor at være velforankret i kognitionen.

Et andet spørgsmål, som kan diskuteres allerede her, er, om det er hensigtsmæssigt at indskrænke faseverber på morfologiske verber. Det er tænkeligt, at det viser sig, at gruppen

skal udvides til en større kategori "faseudtryk" med medlemmer som sammensatte udtryk (*komme i gang med*), tempusbrug (*Han har læst bogen* vs. *Han læste bogen*), brug af præpositioner (*begynde på/med noget*), adverbialer og tidsudtryk (*Pludselig grinte han, Han gik kl. 5*) og andre. Følger man denne forskningsstrategi, er man ude i en ordfeltanalyse (ty. Wortfeldanalyse), hvor der spørges, hvilke sproglige midler et sprog stiller til rådighed for at udtrykke bestemte betydninger eller betydningsområder, idet udtryksformerne kan lokaliseres på alle grammatiske lag, intonationen, morfologien, syntaksen eller på det tekstuelle plan. Et forsøg herpå i forbindelse med det tyske har Engerer (2006) præsenteret. I dette bidrag vil jeg dog foreløbigt holde fast ved grammatiske verber, da disse, som centrale medlemmer af faseudtryk, meget tydeligt viser, hvordan fasesemantikken betinger deres syntaktiske optræden.

Den intensionale karakterisering af faseverber, som jeg nu kommer til, er i hvert fald tilstrækkeligt bred til, at der ikke ligger nogen forhindring i også at inddrage faseudtryk i en bred forstand. Forslag hertil har jeg lagt frem i Engerer (2000b, 2002), hvor jeg bl.a. diskuterede følgende eksempel:

- (1) *Han [begyndte_{PV} [at forberede sig til eksamen]_{IU}]_{PVU}*
 PV = faseverbum, PVU = faseverbum-udtryk, IU = indlejret udtryk

Det kan for det første konstateres, at faseverber indgår i kontrolkonstruktioner, dvs. at det ikke realiserede subjekt ved det indlejrede udtryk IU i (1) leveres af referenten ved matrikssubjektet *han* (afgrænsning til raising-konstruktioner, fx *Han hørte/lod broderen komme*, ved faseverber volder nogle problemer, som er diskuteret i Engerer 1999; dette problem skal jeg lade ligge her). For det andet er faseverbernes semantik tidsligt-abstrakt og grammatisk, da den ikke bidrager til konstituering af selve sagsforholdet, som denoteres af sætningen, ud over det tidslige: En sætning som (1) er sand på tidspunkt *t*, hvis (a) den implicerer IU på et tidspunkt umiddelbart efter *t*, og (b) hvis den præsupponerer -IU på et tidspunkt umiddelbart før *t*. I almindeligt sprog kan det formuleres sådan: Sætning (1) er sand, fx kl. 12, hvis han forberedte sig til eksamen kl. 12.01 og det samtidig forudsættes, at han ikke forberedte sig til eksamen kl. 11.59.¹ De to resterende kategorier af faseverber, egressive og kontinuative, bliver konstitueret på samme måde, ved en enkel variation af negationen ved IU i henholdsvis implikations- og præsuppositionsbetingsen.

¹ Denne semantiske beskrivelse tager i øvrigt ikke højde for tempusmarkering ved PV *begyndte*, men det er ikke svært at indbygge tempussemantikken i (1) via Reichenbachs tre analysetidspunkter (sml. Engerer 2003), som jeg har demonstreret i Engerer (2000b, 2002). Min eksplikation af faseverbum-semantikken ignorerer tempus for at holde fremstillingen simpel.

Den ekstensionale og den intensionale karakterisering af faseverbum-gruppen, som jeg her antydede, viser, at disse verber skal analyseres syntaktisk i verbalkomplekser og andre konstruktionstyper, hvor de ellers måtte forekomme. En leksikalsk tilgang tager ikke højde for deres fattige, grammatikalske betydning, som er henvist til semantisk input fra andre konstituenten. Da faseverber har en udelukkende tidslig funktion, som overføres til syntaktisk afhængige konstituenten i den pågældende konstruktion, skal semantikken af disse levere en tidslig grundstruktur, som er egnet til at arbejde sammen med faseverbet på det semantiske plan. Ikke alle syntaktiske medspillere kan det, hvad der til dels skyldes faseverbernes syntaks. Disse formalsyntaktiske restriktioner, som kan begrundes i semantiske forhold, er genstand af resten af min fremstilling.²

Før jeg begynder med *begynde*, vil jeg lige gøre opmærksom på et syntaktisk kendetegn, der gælder alle faseverber, nemlig at ingen af dem tager et sætningskomplement. Sætninger som **Han begyndte, at han/Peter skrev et brev* er ikke mulige. Hvorfor det? Man kunne fx argumentere for, at, da sætninger denoterer sandhedsværdier, og sandhedsværdier ingen tidsstruktur har, kan faseverber ikke forbindes med disse, eftersom sidstnævnte kun tager komplementen med tidsstruktur. Men denne argumentation er ikke særlig lingvistisk. En anden, mere vedkommende begrundelse er måske, at der i faseverbernes semantik er en klausul om, at der ikke må indføres en anden aktant ved siden af den, der denoteres af faseverbets subjekt. Det ville det også gøre nemmere at forstå, hvorfor de fleste af ovennævnte verber forbinder sig let med infinitivkomplementen, som danner en kontrolkonstruktion, der rent grammatisk udelukker et åbent subjekt, men standardmæssigt har en underforstået subjektferent, som er identisk med faseverbets subjektsdenotat. Men dette spørgsmål må jeg lade ligge.

² En foreløbig samling danske faseverber må bl.a. omfatte *begynde*, *starte* (ingressiv), *holde op*, *(af)slutte*, *ende*, *ophøre* (høre *op*) (egressiv) og *fortsætte*, *afbryde* (kontinuativ). Det er selvfølgelig ikke en lukket liste, og man kan da overveje, om verber som *udbryde* (fx krig, sygdom) eller *opsige* (fx abonnement) skal være med i denne elitære gruppe. Jeg mener nej, med den begrundelse, at begge verber indfører delbetydninger ud over det rent tidsligt-fasesemantiske. I tilfældet af *udbryde* er der som første delkomponent en intensivering af det ingressive element og som anden komponent den svage præsupposition, at subjektsdenotatet også fandtes før *udbrydelsestidspunktet*, hvad der tilfører verbet den yderligere betydning af 'tilsynekomst af noget, der latent var der allerede'. Når vi ser på *opsige* som mulig kandidat for faseverbgruppen, må vi konstatere noget lignende: Verbet indebærer ikke kun to komplementære tilstande før og efter et tidspunkt *t*, altså 'der er abonnement' på *t-1* og 'der er ikke abonnement' på *t+1*. Verbets semantik implicerer en handling, der går ud over det, at agens blot lader være med at gøre noget: Han skal, hvis vi fx snakker om et avisabonnement, ringe det rigtige sted hen, afgive den rigtige erklæring i telefonen og muligvis skrive under på et stykke papir, avisen sender ham. Sådan nogle betingelser impliceres ikke af betydningssvage faseverber.

2. *Begynde* med nominale og infinitivkomplementer

Verbet *begynde* tager, som allerede flere gange demonstreret, infinitivkonstruktioner (2a), nominale objekter i transitiv brug (2b), herunder *-ning*-nominaliseringer fra handleverber (2c) og ergativlignende kodering ved intransitiv brug (2d; sml. *Ole ruller bolden* vs. *Bolden ruller*). Alle eksempler er taget fra Korpus 2000 (<http://korpus.dsl.dk/korpus2000/indgang.php>, søgninger gennemført 22. juni 2006).

- (2a) *Boris Beresovskij **begyndte at tjene penge i 1989** med firmaet LogoVAZ, [...]*
- (2b) *Om den private Straarup må vi nøjes med at vide, at han bor [...] på Vemmetofte Allé i Gentofte. At han blev født i Fredericia som søn af en bureauformand i postvæsenet, og **begyndte sin elevtid i banken i fødebyen som 17-årig**.*
- (2c) *[...] Søværnet krævede derfor i fjor, at parterne omsider fandt en sikkerhedsmæssigt forsvarlig teknisk løsning, og GEC Marconi **begyndte i efteråret udskiftning af bl.a. kabler**, der skulle sikre bedre transmission af radarsignaler.*
- (2d) *[...] **For et par år siden begyndte overvejelserne** om, hvordan kommunen kunne høste frugterne af teleliberaliseringen.*

I (2a), infinitivkomplementet, er det tidsadverbialet *i 1989*, som markerer tidspunktet *t* – adskillestidspunktet mellem den positive implikation 1989 og senere: 'Boris Beresovskij tjente penge' og den negative præsupposition før 1989: 'Boris Beresovskij tjente ikke penge'. Det er efter min mening iøjnefaldende, hvor tit i Korpus 2000 faseverber går sammen med tidsudtryk for at verbalisere dette tidspunkt, som er så afgørende for den semantiske interpretation af faseverber. På eksemplet (2a) kan også ses, at faseverber restringerer det indlejrede udtryks aktionsart, som i vores tilfælde er tilladt: *at tjene penge* er en aktivitet. Tvivlsomme er fx komplementer, der denoterer en tilstand, der ikke kan kontrolleres (fx *?Peter begynder at være syg*) eller et eksisterende kendskab, fx til et sprog (fx *?Peter begynder at kunne tysk*). Mere om det i Engerer (2002). Eksempel (2b) demonstrerer et nominalt komplement af *begynde*, nemlig *elevtid*, som allerede på det morfologiske plan gennem den anden konstituent *-tid* denoterer tid og dermed leverer den semantiske tidskomponent, der kræves af alle faseverber. Overhovedet er tidsintervalldenoterende udtryk som *ugen* i *Obligationsmarkedet **begyndte ugen** i et adstadigt tempo* hyppige som syntaktiske objekter. Det er selvfølgelig ikke normalt tilfældet. I de fleste tilfælde skal objektsnominalet bare levere de semantisk-konceptuelle forudsætninger for, at recipienten er i stand til at forarbejde nominalsemantikken som tidsstruktureret. Jeg fandt i korpusset ikke nogen nominale objekter, der virkelig krævede en kognitiv

krævende omfortolkning. I nedenstående eksempel (3) er *behandlingen* et afledt substantiv fra et verbum – en morfologisk konstellation, der plejer at garantere et minimum af tidsstruktur.

- (3) [...] *Ikke overraskende greb Khamenei ind, da **parlamentet begyndte behandlingen** af lovforslag, der ville lette de skrappe presselove i landet.*

Der skal bemærkes, at også i den transitive konstruktion (2b) er indbygget et tidsligt anker, nemlig aldersbestemmelsen *som 17-årig*, som hjælper til at fastlægge tidspunktet *t* i forbindelse med faseverbum-semanticen, ligesom i det foregående eksempel. Det samme gælder eksempel (2c), hvor igen et tidsadverbial, *i efteråret*, står i konstruktion med en verbal afledning, *udskiftning*, hvad der igen støtter faseverbets interpretation.

Eksempel (2d) demonstrerer intransitiv brug af *begynde*, en konstruktion, der minder om et ergativisk mønster. Igen findes der en tidslig lokalisering af faseverbets adskillelsetidspunkt med hjælp af et tidsadverbial (*for et par år siden*), og her kan også ses, at faseverbets tidsbetingelse, som jeg lige har været inde på i forbindelse med transitive konstruktioner, udvides til subjekterne ved intransitiv brug. Denne semantiske ligebehandling af syntaktiske objekter og subjekter i en intransitiv konstruktion kan nok tydes som argument for et ergativisk valensmønster ved faseverber.

3. *Begynde* med præpositionen *på*

Jeg går nu videre med præpositionelle forbindelser af faseverbet *begynde*. For mig at se kan sådanne syntagmer betragtes som ”kvasitransitive konstruktioner”, da præpositionelle tilslutninger i dansk betragteligt udvider mulighederne for at kodere objektsfunktionerne ved verberne. Den fremtrædende præposition i faseverbsammenhæng er *på*. Forbindelser med *på* kan enten tilslutte substantivgrupper (4a) eller infinitivgrupper (4b).

- (4a) *I det første Hellige År efter årtusindeskiftet eksploderer festlighederne i Italien. I Venedig er man allerede **begyndt på opvarmningen**.*
- (4b) [...] *Told & Skat er nu **begyndt på at udsende opkrævninger på moms**, som selskaberne tidligere har fået refunderet.*

Her, ligesom i alle konstruktioner, hvor *begynde* indgår, gælder tidsbetingelsen, som nu bliver givet videre over præpositionen hen til præpositionalgruppens komplement. *Opvarmning* og *at udsende opkrævninger* er sprogudtryk, som byder på nominal tidsstruktur i tilfælde af *opvarmning* og, i tilfælde af verbale infinitivudtryk, har en aktionsart, der er kompatibel med

faseverber - her en itereret aktivitet (*udsende opkrævninger*, med plural). Det særlige ved påforbindelser er, at tidsbetingelsen er mere liberal end ved direkte objekter ved *begynde*. Det kunne eventuelt begrundes i den syntaktiske struktur, som placerer præpositionelt indlejrede nominaler dybere i konstituentstrukturtræet end nominale objekter. Afstanden mellem det styrende faseverbum og det semantisk og syntaktisk afhængige argument er simpelthen længere ved præpositionelle objekter, hvad der kunne have en afsvækkelse af tidsbetingelsen til følge. For at demonstrere denne store variation ved præpositionelle komplementer ved *begynde*, giver jeg nogle eksempler:

- (5a) *Ole Stavad kunne næsten ikke vente med at få sin stilling tilbage som skatteminister og få **begyndt på alle sine indestængte ideer**.*
- (5b) *På mindre scener [...] har hun sunget Mozart, [...], men hun tøver med at kaste sig over Wagner, [...]. "Jeg har en fornemmelse af, at man ikke kan vende tilbage, hvis først **man begynder på Wagner**."*
- (5c) *Gustav trækker på skuldrene. "Det er måske lidt tidligt at **begynde på Chopin**?" Han vender sig mod mig.*
- (5d) *Ejvind Schandemose jonglerer mellem genrerne. Når han **begynder på et oliebillede**, aner han ikke, hvor det bærer hen.*
- (5e) *Siden 1989 har vores vært redigeret en sprogrubrik i Lolland-Falsters Folketidende, og han er **begyndt på endnu en roman**, der skal handle om økonomiske bagmænd med udgangspunkt i ejerforholdet omkring færgen "Scandinavian Star".*
- (5f) *"Man kan dog ikke slippe helt for influenza, [...]. Men jo hurtigere, en person **begynder på medicinen**, jo mere effektivt virker den", siger Jan Ussing.*

Eksempel (5a) indlejrer et præpositionelt objekt, som denoterer et abstraktum, altså en semantisk entitet uden egentlig tidsstruktur. Alligevel lykkes interpretationen, nemlig den, at Ole Stavad får begyndt at gennemføre sine ideer – en semantisk enhed, som er kompatibel med et faseverbum. Spørgsmålet er, hvordan den kompetente sprogbruger når frem til denne interpretation. Er det kulturel, ikke-sproglig viden, eller er der nogle sproglige midler i sætningen, der bidrager til den rigtige interpretation? Et del svar er, at udtrykket *begyndt på alle sine indestængte ideer* er opak, dvs. gennemføre-interpretationen, som jeg har foreslået, er ikke den eneste mulige. Den kunne lige så godt lyde 'han får begyndt at tænke/arbejde videre på ideerne' osv. Men det, vi interpreterer, skal altid have en tidsstruktur, som egner sig til at kombineres med et faseverbum. Resten må leveres af konteksten og viden; selve sprogudtrykket giver ikke nogle eksplicite henvisninger til en "rigtig interpretation". Eksemplerne (5b/c) kombinerer

rer *begynde* med egennavne, deres denotater er personer, som igen ikke har nogen tidsstruktur. Her kan der iagttages en kognitiv omfortolkning af et primært personkoncept ('Wagner', 'Chopin') til de beslægtede koncepter '(synge) Wagnerroller' og '(spille) Chopins værker'. Denne konceptuelle omfortolkningsstrategi i forbindelse med faseverber er meget udbredt og anvendes også i syntaktiske konstellationer uden præpositioner, fx i ergativistiske intransitive konstruktioner:

- (6) [A vil høre en klassisk radioudsendelse sammen med B, A siger:] *Skynd dig, Wagner begynder nu (er allerede begyndt)*

Personkonceptet 'Wagner' ominterpretteres her til det tidsstrukturerede koncept 'et af Wagners værker'. I *Jeg lægger Wagner på* ville konceptet, under passende omstændigheder, være en 'Wagner-plade'. Det sidste eksempel viser i øvrigt, at disse omfortolkningsstrategier anvendes i alle syntaktiske sammenhænge og selvfølgelig ikke er begrænset til faseverbum-kontekster. *På* er ikke mulig ved subjektet i den intransitive konstruktion. Eksempel (5d) forbinder *begynde* med en ting, et oliebillede, som i den primære resultatinterpretation denoterer en tidsløs ting. Det særlige ved konceptet 'oliebillede' er, at tingen har et processuelt bikoncept, nemlig fremstillingsprocessen, som fører til det tingslige resultat. I (5d) er det også dette tidslige koncept, der aktiveres af forbindelsen med et faseverbum, altså startfasen i maleprocessen. Denne interpretationsstrategi er altså mere eller mindre forprogrammeret i den konceptuelle struktur af det præpositionelle objekt. I forbindelse med 'ideer' i (5a) kan jeg ikke se en lignende sproglig-semantic prædestination. Et lignende eksempel er *roman* i (5e). Forskellen er bare, at romankonceptet indebærer to mulige resultater, nemlig 'roman som tekst' og 'roman som fysisk bog'. Begge to har igen indbygget to mulige processer, den ene er selve fremstillingen af produktet – altså den samme dimension som i 'oliebillede' i eksemplet (5d) – og den anden dimension er produktets topologiske struktur (tekstens linearitet henholdsvis bogens strukturerede opbygning i kapitler og sidepaginering), som, på metaforisk vis, konceptuelt kan overføres til en tidslig strukturering. Forbindelsen med faseverbet selekterer én af disse komponenter - i tilfælde (5e) fremstillingskomponent af 'roman som tekst', hvad der implicerer, at der er tale om et forfatterskab. At interpretationen 'begyndt at læse på en roman' ikke er den fortrukne i (5e), skyldes bl.a. sproglige henvisninger i konteksten, fx fremtidsreference i relativsætningen (*roman, der skal handle om...*), som frembringer den præsupposition, at produktet ikke er færdigt endnu. Resultatfortolkning er dermed udelukket.

Eksempel (5f), *begynder på medicinen*, er særdeles mærkeligt – og for mig i første omgang ikke helt forståeligt. Hvordan kommer man til den ønskede interpretation 'begynde at tage medicinen'? Teoretisk set har vi alle delkoncepter, som jeg har nævnt ved de andre eksempler, med. Men hverken resultatkoncept, fremstillingsproces eller en metaforisk topologisk strukturering giver anledning til den ønskede interpretation. For mig at se kommer her en ny dimension i spil, nemlig et formålskoncept, som forbinder medicin som resultatsting med selve indtagelsen af medicin, som er medicintingens eneste formål. Man kan måske sammenligne denne konceptstruktur med funktionelle konceptualiseringer, som foreligger fx i 'hammer', som har den funktion at blive brugt til at hamre søm i. Jeg har ikke indtryk af, at formålskonceptualiseringer af ovennævnte type er gængse og almindelige – hvad der måske kunne begrunde mine processualiseringsproblemer med udtrykket.

Fra alle de nævnte semantiske forarbejdsproblemer, der er forbundet med *på* i konstruktion med faseverbet *begynde*, kan man måske aflede hypotesen, at denne præposition har funktionen at markere semantisk og konceptuelt nødvendige omfortolkningsprocesser i forbindelse med faseverbets tidsbetingelse. Hvorvidt denne tese holder, og om den også kan bekræftes ved andre faseverber, kan jeg ikke endnu give et kvalificeret bud på. For at afslutte diskussionen af *begynde-på*-forbindelser vil jeg nævne et brugsmønster, som er meget hyppigt i dansk, og som har med institutioner, tit uddannelsesinstitutioner at gøre. Her følger nogle eksempler:

- (7a) *Dengang jeg **begyndte på universitetet** - for sjov - var der nogle, der blev forargede.*
- (7b) *Han **begyndte på sportsredaktionen**, blev senere redaktionssekretær og [...]*
- (7c) *"Der er sket en fantastisk udvikling inden for kirurgi. Da jeg **begyndte på afdelingen** i 1996, var korsbåndsoperationer noget, der krævede [...]"*

Det, der gør disse eksempler interessante, er at brugen af præpositionen *på* synes styret af præpositionalgruppernes nominale kerner (*på **universitetet**, **sportsredaktionen**, **afdelingen***), hvad der ville gøre dem til lokaladverbialer, som står mere eller mindre uden for verbets – her faseverbets – valensramme. At denne analyse ikke helt er kunstig, viser spørgetesten, hvor der kan spørges efter præpositionalgruppen med *hvor*, altså et interrogativ, som spørger efter en lokal placering (sml. 8a). Andre nominale kerner som de hidtil diskuterede, tillader derimod ikke et lokalt spørgsmål (sml. 8b):

(8a) *Hvor begyndte du? – På universitet (sportsredaktionen, afdelingen)*

(8b) [...] *Hendes fingre skælvede en anelse, da hun satte dem på tastaturet og **begyndte på arbejdet**. – ??Undskyld, hvor begyndte du? På arbejdet?*

Mellem (8a) og (8b) er der åbenbart en overgangszone, som kan eksemplificeres med et leksem som *studie*:

(9) [...] *Studerne aflagde hornene og dermed den dyriske beskaffenhed, når de **begyndte på studiet**. – ?Undskyld, hvor begyndte de? På studiet?*

Er sætningerne i (7) så overhovedet faseverbum-konstruktioner? Ja, det er de i kraft af, at tidsbetingelsen stadigvæk er gyldig via præpositionen *på* og hen til den nominale kerne. *At begynde på universitetet* i (7a) udløser en omkonceptualisering til et sæt af handlinger, forpligtigelser og regler, som institutionen universitet pålægger sine studerende. Og så er disse handlinger tidsligt ordnet (indgangsprøver, mellemeksamen, bifag, speciale, magistergrad), konceptet 'universitet' indebærer altså også en tidsdimension, som er leksikaliseret fx i substantivet *uddannelsesforløb*. Dette semantiske bånd mellem faseverbet og den præpositionelle kerne udelukker ikke en syntaktisk analyse, som bæres af den adverbielle karakter, som tilkommer præpositionalgruppen i gruppen i (7). Faseverbum-analysen er skitseret i (10a), den adverbielt inspirerede analyse ses i (10b):

(10a) [*Jeg* [*begyndte*_{PV} [*på universitetet*]_{PP}]_{PVU}]_S

(10b) [[*Jeg* [*begyndte*_{PV}]_S [*på universitetet*]_{PP}]_S

Analyse (10b) peger på, at aktanter, som denoteret i *jeg*, kan forbindes med faseverber og danne en sætning, hvis konstruktionen ledsages af et præpositionelt adverbial, hvori substantivet denoterer en institution. Men hvad ville semantikken være til et sætningsudtryk som *Jeg begyndte*? Tja, måske betyder *begynde* her en meget personlig nybegyndelse, som det kommer til udtryk i den danske fraseologiske udtryk *Jeg begyndte på en ny*. Jeg vil lade dette spørgsmål stå – og gå til konklusionen.

4. Hvad der ikke kunne komme med i dette bidrag

Jeg slutter med at skrive om alt det, jeg ikke har nået at skrive. Jeg nåede ikke at inddrage præpositionen *med* i min analyse. Ligesom præpositionen *på* tjener *med* til at markere seman-

tiske argumenter af *begynde* (fx *Han er begyndt med bogen*). Inddragelsen af *med* ville have gjort det muligt at afgrænse disse to præpositioner fra hinanden i forhold til faseverbet, de står i konstruktion med. Jeg kunne heller ikke nå at inddrage den anden prominente kandidat i den egressive gruppe, *starte*, som delvis viser en helt andet adfærd end *begynde* i forbindelse med de objekter, *starte* tager (fx *starte motoren* vs. **begynde motoren*), men også har paralleller, fx et ergativisk mønster (*Peter starter motoren – Motoren starter*). *Begynde* sammen med denne analyse, jeg ikke har foretaget endnu, havde åbnet muligheden for at give et samlet billede af ingressive verber i dansk. Der mangler også stadigvæk de andre to grupper, egressive og kontinuative, som ville have kompletteret billedet af de danske faseverber. Men det må vente til næste MUDS.

Litteratur

- Engerer, Volkmar (1999) Phasenverbkomplemente. *Studia Germanica Universitatis Vesprimiensis*, 3/2:145–159.
- Engerer, Volkmar (2000a) Was lässt sich im Deutschen *aufhören* und *beenden*? Aspekt, Aktionsart und nominale Komplementation intervallabschlussdenotierender Phasenverben. *17th Scandinavian Conference of Linguistics*, ed. Carl-Erik Lindberg og Steffen Nordahl Lund, Odense: Institut for Sprog og Kommunikation:171–186.
- Engerer, Volkmar (2000b) Phasenverbsemantik. *Thessaloniker Interkulturelle Analysen. Akten des 33. Linguistischen Kolloquiums in Thessaloniki 1998*, ed. Käthi Dorfmueller-Karpusa og Ekaterini Vretta-Panidou, Frankfurt/M.:Lang:101–110.
- Engerer, Volkmar (2001) Phasenverben brauchen Zeit: Die zeitsemantische Verankerung von Satzgliedern. *Studia Germanica Universitatis Vesprimiensis*, 5/1:5–20.
- Engerer, Volkmar (2002) Faseverbernes tidsbetingelse. Grundtræk af den semantiske beskrivelse af faseverbkonstruktioner. *Hermes. Journal of Linguistics*, 29:53–71.
- Engerer, Volkmar (2003) Indledning til 'Tid i sprog'. Sproglige tidskategorier - hvad lingvister (måske) kan blive enige om. *Tid i sprog*, ed. Volkmar Engerer, Århus: SB-Tryk:5-20 (= Tidsskrift for Sprogforskning, 1).
- Engerer, Volkmar (2006) Variation in Intervallen. Zum Zeitdesign des Deutschen. *Variation in Sprachtheorie und Spracherwerb. Akten des 39. Linguistischen Kolloquiums in Amsterdam 2004*, ed. Maurice Vliegen, Frankfurt/M.: Lang:67-77.
- Fabricius-Hansen, Cathrine (1975) *Transformative, intransformative und kursive Verben*. Tübingen: Niemeyer.
- Helbig, Gerhard et al. (1984) *Deutsche Grammatik*. Leipzig: VEB.
- Mulisch, Herbert et al. (1985) *Die russische Sprache der Gegenwart*. Bd. 2, *Morphologie*. Leipzig: VEB.
- Zifonun, Gisela et al. (1997) *Grammatik der deutschen Sprache*. Berlin: de Gruyter.